

Scenariusz lekcji:

Poznajemy prawa i obowiązki ucznia.

Autor: Katarzyna Karwacka

Przedmiot: Edukacja historyczna i obywatelska w szkole podstawowej

Podstawa programowa: Treści nauczania – wymagania szczegółowe: Uczeń na koniec III klasy zna prawa ucznia i jego obowiązki (w tym zasady bycia dobrym kolegą), respektuje je, uczestniczy w szkolnych wydarzeniach”, Treści nauczania – wymagania szczegółowe (klasy IV-VI): „Uczeń charakteryzuje społeczność szkolną z uwzględnieniem swoich praw i obowiązków”.

Poziom edukacyjny: Szkoła Podstawowa – II etap edukacyjny

Cel zajęć:

- Podniesienie wiedzy i umiejętności uczniów w zakresie praw i obowiązków ucznia

Osiągnięcia ucznia. Uczeń:

- charakteryzuje życie szkolnej społeczności
- rozumie potrzebę ustalania praw i obowiązków
- potrafi wymienić prawa i obowiązki ucznia
- wie, w którym dokumencie szkolnych zapisane są ich prawa i obowiązki

Metody i formy pracy:

- Burza mózgów,
- praca w grupach,
- gra „co by było, gdyby...”
- układanka

Materiały pomocnicze:

- kartki, flamastry, długopisy,
- tablica, bristol,
- kartki do zabawy (załącznik nr 1),
- Statut Szkoły (kilka egzemplarzy);
- Prezentacja na temat praw ucznia ze strony internetowej Kuratorium Oświaty w Warszawie: <http://www.kuratorium.waw.pl/pl/news/1629/prawa-ucznia.html>

Projekt współfinansowany przez Szwajcarię w ramach szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej

Przebieg lekcji

I Faza wprowadzająca – 10 minut

Przywitaj uczniów i zapoznaj ich z tematem zajęć. Zapytaj uczniów, czy wiedzą, czym są zasady i po co one istnieją. Zapisz ich pomysły na tablicy. Wytłumacz, że zbiór zasad stanowi prawo i istnieją takie zasady postępowania, które są charakterystyczne dla różnych ludzi w różnych sytuacjach. Zaproś uczniów do zabawy „co by było, gdyby...”. Każdy z uczniów ma się zastanowić i odpowiedzieć na pytanie: „Co by było, gdyby nie było żadnych zasad?”. Gdy każdy uczeń się wypowie, podsumuj ich pomysły i powiedz, że istnieje taka grupa zasad, prawo, które dotyczy każdego ucznia w szkole.

II Faza realizacyjna – czas: 20 minut

- Zaproś uczniów do zabawy. Na ławce ułóż kartki z zapisanymi hasłami. Każdy z uczniów wybiera jedną kartkę, odczytuje stwierdzenie, np. „odpoczynek na przerwie” bądź „korzystanie z biblioteki”. Uczeń decyduje, czy jest to prawo (może to robić) czy obowiązek (musi to robić) i przykleja ją do bristolu (podziel bristol na dwie kolumny „Prawo” i „Obowiązek”) – prawa i obowiązki ucznia znajdziesz w **załączniku nr 1**. Przeczytaj głośno stwierdzenia z kolumny „Prawo” i z kolumny „Obowiązek”. Zapytaj uczniów, czy uważają istnienie praw i obowiązków za potrzebne.
- Zapytaj, czy wiedzą, w jakim szkolnym dokumencie mogą znaleźć swoje prawa i obowiązki jako uczniów. Jeśli nie wiedzą, powiedz, że jest to Statut Szkoły, który powinien znać i przestrzegać każdy uczeń. Podkreśl, że w każdej sytuacji mogą odwoływać się do tego dokumentu i ma on za zadanie chronić uczniów i porządkować życie szkolne. Następnie podziel uczniów na cztery grupy i poproś, aby każda przeczytała wskazany fragment Statutu ich szkoły na temat praw i obowiązków ucznia (Katalog praw i obowiązków). Zapytaj uczniów, czy rozumieją poszczególne zapisy, jeśli nie, wyjaśnij je tak, aby wszystkie zapisy były dla nich zrozumiałe – co one oznaczają w praktyce, np. „Uczeń ma prawo do pomocy w nauce” oznacza, że w razie problemów w nauce któregośkolwiek przedmiotu uczeń ma prawo zwrócić się do nauczyciela tego przedmiotu o pomoc.

III Faza podsumowująca - czas: 15 minut

- Podziel uczniów na dwie grupy. Każdej z nich podaj kartkę z różnymi stwierdzeniami. Grupy mają za zadanie zdecydować, czy zdania są prawdziwe czy fałszywe. W tym zadaniu uczniowie mogą skorzystać z zapisów Statutu Szkoły oraz zapisów Konwencji Praw Dziecka. Za każdą prawidłową odpowiedź grupa otrzymuje jeden punkt. Wygrywa drużyna, które zdobędzie większą ilość punktów – przykładowe stwierdzenia w **załączniku nr 2**.

- Po kilku minutach gry, podziękuj wszystkim za uczestnictwo w zabawie. Podkreśl, że istnienie praw i obowiązków ucznia zapisanych w Statucie Szkoły jest bardzo ważne i w razie łamania zapisanych w nim zasad każdy uczeń ma prawo to zgłosić – organem szkolnym, do którego można się zwrócić w takiej sytuacji jest Rzecznik Praw Ucznia (nauczyciel albo wybrany uczeń) – w sytuacji, gdy nie ma Rzecznika w szkole, zapytaj uczniów, czy chcieliby, aby taka osoba była w ich szkole. Można je również zgłaszać do przedstawicieli Samorządu Uczniowskiego bądź nauczycieli, wychowawców, dyrekcji szkoły.
- Poproś, aby w domu zastanowili się, czy są jakieś prawa bądź obowiązki ucznia, które chcieliby, aby znalazły się w statucie ich szkoły. Swoje propozycje niech przedstawią na kolejnych zajęciach.

Podziękuj za udział w lekcji.

Załącznik nr 1: Prawa i obowiązki

UCZEŃ MA PRAWO

1. Bezpłatnie korzystać z zajęć organizowanych i prowadzonych przez szkołę;
2. Bezpłatnie korzystać z pomieszczeń szkolnych, urządzeń, sprzętu i pomocy naukowych oraz księgozbioru bibliotecznego;
3. Do bezpiecznych i higienicznych warunków nauki;
4. Do prawidłowo zorganizowanego procesu kształcenia, zapewniającego rozwój uzdolnień i zainteresowań;
5. Do systematycznej, jawnej i sprawiedliwej oceny;
6. Do ochrony i poszanowania własnej godności;
7. Zgłaszać dyrektorowi szkoły i swojemu wychowawcy niezadowolenie z osiągniętych wyników i wnioskować o ponowne ich ustalenie;
8. Do dodatkowej pomocy nauczyciela w przypadku, gdy nie radzi sobie z opanowaniem materiału programowego;
9. Do nauki religii;
10. Do swobodnego wyrażania swoich myśli i przekonań;
11. Do bezpłatnego korzystania z poradnictwa pedagoga i psychologa;
12. Do swobodnego zrzeszania się w organizacjach dziecięcych i młodzieżowych legalnie działających w szkole;
13. Do organizowania imprez klasowych i szkolnych pod opieką wychowawcy;
14. Do nauczania indywidualnego w domu, gdy zachodzi taka potrzeba;
15. Do uzyskania pomocy w nauce.

UCZEŃ MA OBOWIĄZEK

1. Przestrzegać zasad kultury współżycia w odniesieniu do kolegów, nauczycieli i innych pracowników szkoły;
2. Systematycznie uczęszczać na zajęcia lekcyjne, nie spóźniać się na lekcje oraz przynosić wszystkie niezbędne przybory szkolne;
3. Uczyć się systematycznie, aktywnie uczestniczyć w zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych organizowanych przez szkołę, rozwijać swoje uzdolnienia i zainteresowania;
4. Aktywnie włączać się do życia społecznego w klasie szkolnej oraz całej zbiorowości uczniowskiej szkoły;
5. Sumiennie wykonywać polecenia dyrektora szkoły i innych osób pracujących w szkole – nauczycieli i wychowawców oraz pracowników obsługi;
6. Godnie reprezentować szkołę w kontaktach z pozaszkolnym środowiskiem społecznym i przyrodniczym;
7. Chronić życie i zdrowie własne i innych przed zagrożeniem;
8. Troszczyć się o ład i porządek w szkole, o estetykę pomieszczeń szkolnych;
9. Szanować sprzęt szkolny oraz wyposażenie klas i innych pomieszczeń;
10. Zostawiać wierzchnie okrycia w szatni, zmieniać buty;
11. Wyłączać telefon komórkowy w czasie zajęć lekcyjnych;
12. Pozostać na terenie szkoły podczas przerw;
13. Usprawiedliwić każdą nieobecność niezwłocznie po przyjeździe do szkoły.

Załącznik nr 2. Materiał do gry 'prawda / fałsz'

1. Mogę bezpłatnie korzystać z zajęć organizowanych i prowadzonych przez szkołę.
2. Mogę bezpłatnie korzystać z pomieszczeń szkolnych, urządzeń, sprzętu i pomocy naukowych oraz biblioteki.
3. Nie mogę mówić nauczycielom i dyrekcji o niebezpiecznych sytuacjach.
4. Mogę zgłaszać dyrektorowi szkoły i swojemu wychowawcy niezadowolenie z osiągniętych wyników.
5. Mogę w ogóle nie chodzić do szkoły.
6. Mogę swobodnie wyrażać swoje myśli i przekonania.
7. Wolno mi organizować imprezy klasowe i szkolne pod opieką wychowawcy.
8. Mogę uzyskać pomoc w nauce.
9. Powinienem systematycznie uczęszczać na zajęcia.
10. Mogę bić się z kolegami.
11. Mam obowiązek troszczyć się o ład i porządek w szkole.
12. Muszę szanować sprzęt szkolny oraz wyposażenie klas i innych pomieszczeń.
13. Nie mogę działać w samorządzie uczniowskim.
14. Muszę zostawiać wierzchnie okrycia w szatni, zmieniać buty.
15. Mogę wychodzić ze szkoły w czasie trwania zajęć.
16. Muszę wyłączyć telefon komórkowy w czasie zajęć lekcyjnych.
17. Muszę pozostać na terenie szkoły podczas przerw.
18. Mogę śmiać się z innych uczniów.
19. Muszę usprawiedliwić każdą nieobecność niezwłocznie po przyjściu do szkoły.

Odpowiedzi:

- 1) PRAWDA
- 2) PRAWDA
- 3) FAŁSZ
- 4) PRAWDA
- 5) FAŁSZ
- 6) PRAWDA
- 7) PRAWDA
- 8) PRAWDA
- 9) PRAWDA
- 10) FAŁSZ
- 11) PRAWDA
- 12) PRAWDA
- 13) FAŁSZ
- 14) PRAWDA
- 15) FAŁSZ
- 16) PRAWDA
- 17) PRAWDA
- 18) FAŁSZ
- 19) PRAWDA